

és a Balassi-műsor megteremtéséért. Radnóti sorsát kivételes színházi látomássá, a huszadik századi ember passiójává emelte. Amikor végződni látszott a stációjárás, bejött és elmondta: „Nem tudhatom...” A hovatartozandóság és sorsvállalás fénylő poéziseként hallottuk a verset, amelyben minden vétség és gyarlóság ellenére fohász száll az égbe: esengés a megmaradásért, az életért. Mert nem lehet másutt élni, mint idetartozóan, mondja Latinovits Zoltán élete és munkássága. A történelem nehéz pillanatában, huszonöt évvel ezelőtt, amidőn megrendült az életünk, így vallott erről: „Még ha nehezebbnek is tűnik az élet itthon — nem lehet innen elszakadni, mert itt van anyánk, itt tanultunk járni, beszélni, szeretni, örülni és sírni, mert hozzánk nőttek a falu, város, házak, utak, a barátok, ismerősök és kollégák szíve, arca; mert egyszerűen: magyarok vagyunk és mert a szívünkbe véste az idő árja Vörösmarty Szózatának szavait: »A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely...« S nem lehet elszakadni innen, mert a Himnuszot itt játssza a rádió, évek múlását kongatják a harangok. — Összeszakadhat föld és ég, de itt akarunk élni és dolgozni.”

Latinovits Zoltán itt élt és dolgozott. Itt él és dolgozik ma is.

Köszöntsük hát Őt ötvenedik születésnapján!

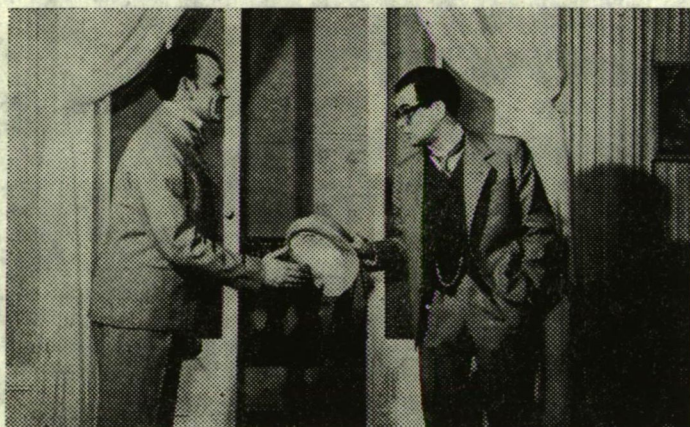
Most kezdem csak érteni nyugtalan játszadozását a gyufaskatulyával ama találkozóon. Rendező, kollégák, közönség körében gyöngécske, kedélyeskedő locsogás részeseinek kellett lennie. Neki fontos közlendője lett volna, de nem kérdezték. S ott amúgy se mondhatta volna el.

Alább vallomások, töredékes feljegyzések következnek, amiket Ruttkai Éva szíves engedélyével adunk közre. Tesszük ezt abban a reményben, hogy újra olvashatók majd az egészek is. A Ködszurkáló és a Vigíliában töredékesen közzétett Bagó-sztori. Talán olvashatók majd vallomásai, nyilatkozatai is. S nem emlékét, hanem *jelenlétét* óhajtó könyv is igényeltetik.

A töredékes feljegyzések jelzik, hogy mennyi finom lélektani, művészi érzékenységet igényel majd Latinovits Zoltán életútjának kibontása, értelmezése. De talán ennek fölülte is: emlékezőtől és életrajzírótól *tisztetség* szükségeltetik. Hogy, Kányádi Sándor szép képét kölcsönkérve: az erdőgyújtogatók néven neveztessenek.

Mert a feladat: megérteni és megértetni egy rendkívüli művészt — és magát az IDŐ-t. A moccanatlanságában is bolydult, zaklatott IDŐ-t. Amiben Latinovits Zoltán nem kisebb feladatnak feszült, minthogy a remélt perspektívát ne szónokolja, hanem *láltassa*. Amit roppantó feladatként élt, mert a dráma Ő maga.

ABLONCZY LÁSZLÓ

A DEBRECENI SZÍNPADON, HOFI GÉZÁVAL